

Szerkesztőség

Árad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Árad Nyomda Vállalat.)

Sürgőnycim: Közlöny, Árad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 482 Lel.
Fél évre 216 Lel.
Negyed évre 108 Lel.
Havonta 86 Lel.

Hirdetések díjazás szerint
vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Uj idők.

Minden idők társadalmi életének, a szociális erők irányának, a kortársak gondolkodásának legtisztább, leghivebb tükré az irodalom. Nyugodt és békés idők az irodalom alkotásaiban kiegyensúlyozott, derűs, mosolygó gondolatok képeiben tükröződnek és azok a fogalmak, amelyek a művészet lényegéről élnek a béke emberének tudatában, a költészet élélibájában a szó valódi értelmében a l'art pour l'art formájában nyilvánulnak meg.

Az irodalom ma is híven megmutatja a ma emberének lelkiületét és az a sok irány, amely felé az írás művészete elágazódik, szoros szervi összefüggésben áll a társadalmi differenciáltságával, a gyökereitől felforgatott tömegek nyugtalan, zavaros, félszeg megmozdulásával. A háború utáni ember a régi ideológia romjain új fix pontok, új megnyugvások, új biztos színtek felé irányítja nyugtalan tekintetét, de ma még csak távol, bizonytalan kontúrokat lát maga előtt, ma még a tegnapi rémület minden szomorúsága fekszik meg a lelkét és a sűrű ködbe burkolt jövőbiztatása és fenyegetése bolygatja meg gondolkodását. A kultura gazdag hagyományával megterhelten, a művészet új vallását keresi és míg egyrészt merész nekilendüléssel a holnap felé akar szárnyalni, másrészt ezer szállal még fogja a múlt, a századok óta megszentelt tradíció, a művészet kész és megállapított formái, amelyekben számtalan generáció gyönyörködött és teljes odaadással furdette meg a lelkét.

Aki a ma irodalmi alkotásaiban igazságot akar tenni, zavarban néz körül a számtalan mesgye felé futó költészet finom ködökbe merült tájain. A ma irodalma épp oly mély és döbbenetes titok, mint az új létből fölvetett, csukott szemmel a jövő felé tapogatózó ember. Az olvasóközönség nem egyszer értetlenül áll egy-egy mai írásdokumentum előtt, amelyben az író életre akarja kelteni a dúló zavarok között küzködő, tépett lelkű és tépett gondolkodású mai embert, a régi, boldog békéből kizökkentett, foszló idegzetű, átmeneti valakét, aki a világtörténelem

legválságosabb korában látta meg a napvilágot. Aki erről a nyugtalan, szenvedő életéről akar képet festeni, annak a palettáján, új, eddig soha nem sejtett színeknek kell fellángolnia, aki a mai tömeglélek ijedt, rendszertelen mozgatait akarja tollal megrögzíteni, annak véres, vonagló szavakkal kell nyomor követnie ezeket a kuszta, vad, százszor megtört lelkvonulatokat. A nyugodt, derűs napfényben fürdő költészet egyszerű a tegnapi megsóvárgott, talán soha vissza nem térő álmával és visszamatat a nagyapák csöndes, eseménytelen, oly nagyon távoleső, szép életére.

A jajgató gond, a sürgősen újraépíteni akaró, türelmetlen akarat új emberitípust teremtet a régi helyébe és ez az új ember vágat

írásban hagyta el a régi ideálok zöklelő pázsitját, amelyen boldogan elnyújtózva, könnyen felejtette el a nap tűnő, báránnyelűs gondjait. Ma az életnek csupa küzdő, lélekzet fogytáig viaskodó, kevés aranyért sok drága vért áldozó hőse van és ez a vérző homlokú, viharzó lelkiületű, korán elbukó hős vonult be az irodalom kizsalkotásaiba, az a hős lett az új írói meglátások drága médiuma és az ő sebzett lelke zeng tovább a mai ritmusok elfuló sóhajaitban.

Vajjon merre visz ez az új? Új boldogság, új létezés, új, nyugodtabb művészet felé? Ki tudná megmondani? A művészet utja párhuzamosan szalad az élet útjával és ez a kettős út átvezet mindannyiunk sirján — a végtelenség felé.

Barna-kenyérnél rosszabb kenyér nem süthető.

Öt lel egy kiló. — Záróllák a barna-lisztet. — Súlyosan büntetik az arfelhajtókat. — Mikor lép életbe az új kenyér-rendelet?

A Kormány most hirdette ki a *Monitorul Oficial*-ban a buza-, liszt- és kenyérelállításra vonatkozó rendeletét. A rendelet a buza maximális árát a feladó vasuti állomáson 10.000 kilogrammos vagononként 45 ezer leiben állapította meg. Ez az ár a hektóliterenként 75 kilogramm súlyú és 5 százalék idegen anyagot tartalmazó buzára értendő. Ehhez az árhoz egy ezreléket, vagyis 450 leit hozzá kell számítani vagy le kell belőle vonni a szerint, amint több vagy kevesebb idegen anyagot tartalmaz a buza vagy súly hektóliterenként több vagy kevesebb 75 kilogrammnál. A termelők részére a múlt évben engedélyezett vagononként 5000 leies jutalmat eltörlik. Azonban ezt a jutalmat fenntartják az állam által megőrölt és az ország belső fogyasztására bocsájtott buza után. A jutalomért augusztus 15-ig kell a kereskedelmi és ipari minisztériumhoz folyamodni. A buza, rozs és termékek kivétele a korpa kivételével tilos marad. Szabadá teszük azonban a kivételt a jövő évi termésre, ha a búzával és rozssal bevetett területek nagysága meg fogja haladni a 2 millió hektárt.

A buza és a rozs belföldi forgalma szabad, szállíthatók minden engedély vagy községi és megyei

díjak nélkül, kivéve a külön törvényekkel megállapított díjakat. — Aki a maximális árat túllépi, azok ellen üzérkedési törvény szerint fogják eljárni. A barna liszt árát a rendelet különként 5 leiben állapítja meg a malomból. A többi lisztfajták maximális árának megállapítását a községi tanácsok ra bizza a rendelet. *Városokban a megőrölt búzából származó 40 százalék barnalisztet az illető polgármesteri hivatalok részére záróllának mondja ki a rendelet.* A barnaliszt a pékeknek a polgármesteri hivatalok által szelvényes füzetekből kiállított utalványokkal osztandó ki. A barnaliszt szállítása nem szabad, csak azoknak a polgármesteri hivataloknak az engedélyezésével, ahol műmalom van. A többi fajta liszt szállítása belföldön szabad minden külön engedély nélkül. Minden malomtulajdonos, lisztkereskedő, pék vagy buzatalajdonos, aki műmalomban őrlött, tartozik az illetékes polgármesteri hivatal által igazolt barnaliszt-mintával rendelkezni. Az őrlést az ipari minisztérium által megszabott áron kell a malmoknak végezniük. A malmok raktárain kívül levő, 36 vaggont meghaladó bármely lisztmennyiség a tulajdonos által az ipari és kereske-

delmi minisztériumnak bejelentendő. A barna típus-lisztből készült kenyérnél rosszabb minőségű kenyér készítése és forgalombahozatala tilos. A 40 százalék kiörlésű lisztből készült barnakenyér ára az egész országban 5 leu azokban a városokban, ahol malmok vannak és 5 leu 50 bani azokban, ahol nincsen. Az egyébfajta kenyerek maximális árát a helyi hatóságok állapíthatják meg. A pékek tartoznak kenyérré feldolgozni az egész, az illetékes polgármesteri hivatalok útján kapott barnalisztet. A pékek kötelesek üzemiüket folytatni és csak fontos esetben szüntethetik be. Teljesen tilos a búzának, lisztnek és bármilyen fajta kenyérnek igavonó állatok és lovak etetése céljára való eladása és felhasználása. A rendelet Bucurestire nézve június 29-én, az ország többi részére nézve pedig a buza-, liszt- és kenyérelőrző hivatalok határozata szerint, legkésőbb az országban augusztus elsejéig lép életbe.

A királyi-pár Varsóban.

(Ferdinánd király lengyel rendjele. Katona ünnepe.)

Varsóból táviratozzák: Tegnapi nagyszabású katonai díszszemle volt Varsóban, amelyen részt vettek Ferdinánd király, Mária királyné kíséretével, a lengyel köztársasági elnök és a lengyel kormány tagjai. A díszszemle alatt impozáns ünnepek keretében adta át Vejcsekovszky köztársasági elnök Ferdinánd királynak a lengyel Vitézi érdemrendet. Ugyanakkor Duca külügyminisztert a Fehér Sas-renddel tüntette ki. A díszszemle után Ferdinánd király Koszciuszko lengyel nemzeti hős sírját látogatta meg. Bratianu miniszterelnök pedig Milkovics világhírű lengyel festőművész sírjára helyezett koszorút. Délután a varsói városházán ünnepi recepciót tartottak, amelynek folyamán Varsó polgármestere átnyújtotta Ferdinánd királynak a város díszpolgári oklevelét. Ezután a varsói román követség a királyi pár tiszteletére dezsőnéf adott, amelyen az első pohárköszöntőt Florescu varsói román követ mondotta.

Rathenau emlékezete. Berlinből táviratozzák: A német külügyminisztérium ma tartotta Rathenau emlékére a gyászünneplést.

Nemzetiségi harc egy róm. kat. hitközségben.

(A temesvári tulzó svábok a magyarok ellon. — A belvárosi hitközség svábbbá lett plébánosa. — Germanizál Pacha apostoli adminisztrátor.)

(Az Aradi Közlöny Timisoara (temesvári szerkesztőségétől.) Timisoarán (Temesvárott) most olyan nemzetiségi harc dúl, mely a maga nemében páratlan. Ez a harc ugyanis két nemzetiségi kisebbség, a magyarság és a németesség között indult meg és hozzá még a vallás keretein belül. — A küzdelem az erzsébetvárosi római katolikus hitközségben indult meg. Jelentettük már, hogy a tulzó svábok azzal állottak elő, hogy a hitközségben a németesség minczen külön képviselve. Nem elégszenek meg azzal, hogy a husz egyházi tanács tag között tizenegyet a német. Ezek ugyanis nem tartoznak a tulzók táborába és így természetesen nem is tetszenek nekik. — Azt szeretnék, hogy az egyháztanácsban a tulzók kerüljenek uralkomra. Első céljuk volna, hogy rátennék kezüket arra a házra, melyet a hitközség magyar és német iskola céljaira nemrég vásárolt. Iskola helyett Kulturheim lenne az épületből és elveiket onnan terjesztenék. Azonban az erzsébetvárosi magyarság és józan gondolkodású németesség összefogott és erősen a sarkára állott a tulzókkal szemben, akik az egyházba beleviszik a politikát.

Pár hete a Belvárosban is megalkotották a római katolikus egyházhitközséget. Itt a plébános Ferch Máttyás kanonok. Az impérium előtt nagy magyar volt, most meg egyszerre felfedezte magában a németet. Ferch Máttyás érdeme, hogy a belvárosi hitközség teljesen német. A választásokat úgy készítette elő, hogy az egyháztanácsba mindössze két magyar ember került, holott a Belváros katolikusainak majd a fele magyar. Elnöknek Weismayr Ferencet választották meg. Weismayr negyvenöt éve van Temesvárott, de eddig még egy kukkot sem tanult meg magyarul. Hát ez volt az erőszakos magyarosítás? Óriási vagyont azonban a magyar nyelv tudása nélkül is szerzett. Hát így volt elnyomva?

A temesvári német katolikusok csak azóta lettek olyan követelők és csak azóta viszik bele a széthuzást az eddig békésen megfért nemzetiségek közé, amióta a csanádi egyházmegye élén Pacha Ágoston apostoli adminisztrátor áll. Ez a cseh származású főpap erős sváb politikát követ s teljesen unokaöccsének, Krauter Ferenc dr. sváb képviselőnek befolyása alatt áll. Mint főpapnak nem volna szabad különbséget tenni magyar és német között, de mégis megteszi. Mindenütt csak a németeket favorizálja és tolja előtérbe. A szemérmes papnövendékek-

kel, noha azok hetvenöt százalékka magyar, kizárólag csak németül beszél. — A papi konferenciákon ugyancsak a német szót használja. A püspöki palotána németül íratta ki, hogy ott üzemhelyiségek bérbe kaphatók. És a reflektánsok közül csakis németeknek adott helyiséget. Az egyházmegye minden ügyvitelében, belső életében a német szellemet és a német beszédet akarja mint kizárólagosat bevezetni. A magyar papok elhatározták, hogy az adminisztrátor germanizálásával szemben ellentállást fejtenek ki és számosan elhatározták, hogy amennyiben Pacha a germanizálást folytatja átlépnek a tiszta magyar gyulafehérvári egyházmegyébe.

Az adminisztrátor, akinek magatartása teszi lehetővé az erzsébetvárosi és belvárosi római katolikus hitközségekben a tulzó németek ugrálását, volt az, aki elsőnek vetette fel azt a tervet, hogy a temesvári piarista gimnáziumot el kell németesíteni. Ez a hála azon intézet ellen, mely őt felnevelte és mostani állására felsegítette.

Temesvár és a csanádi egyházmegye katolikus magyarságát ezek az állapotok nagyon elkedvetlenítették. A katolikusok jó egyharmada magyar, azonban Pacha és uszályhordozói úgy packáznak ezzel a nagy tömeggel,

Az Etna környékén.

(Főtt halak a tengerben.)

(Az Aradi Közlöny római levelezőjétől.) Éppen jókor érkezünk Nápolyba, hogy a Vezuv nyugtalanlását megfigyeljük. Látom az ideérkező lapokból, hogy a Vezuvnak erről az első háborgásáról semmit sem közöltek. Azóta megtörtént az Etna-katasztrófa és közben a Vezuv ismét életjelet adott magáról. Az egész olasz föld nyugtalanodik. Pisa alatt megremegett a talaj, de szerencsére csak gyenge volt a földrengés és a híres ferdetorony nem dőlt össze. Az Etna kitörése háttérbe szorította a politikát.

Nápolyba kora reggel érkezett meg a katasztrófa híre és azonnal elindult az első segítő expedíció, amely Catániába sietett. Ez az expedíció a fascistákból alakult és közbenjárásra magukkal vitték bennünket is. Még aznap felpakoltunk a catániai hajóra és a kalabriai partok mentén indultunk a láva elleni küzdelemre. Catániába akkor még gyéren érkeztek a menekültek. Az első rémületben földhöz gyökerezett a lakosok lába, nagy részük különben is ott akart elpusztulni a házával együtt. A nemzeti milícia katonáinak kellett

mintha csak páran volnának. A magyarok nem igényelnek a maguk számára semmi előnyt, kivételes elbánást, csak egyenlőséget. Erre pedig joguk van. Pacha maradjon meg a nemzetiségi politikán felül álló pártatlan főpáztornak s ne támogassa azokat, akik a békét meg akarják bontani, — ezt kívánja minden katolikus magyar. *Spectator.*

Aradi énekművészek.

(Házi hangverseny Gelinek Lotte-nél.)

Gelinek Lotte énektanárnő főm művésztthonában szombaton este növendékeit magasszínű hangversenyt rendeztek. Gelinek Lotte neve ma már fogalom Arad zenekulturájának történetében. Ez az énektanárnő, aki itt meghonosította az olasz „belcanto”-iskolát, már több olyan énekesnőt és énekest ajándékozott nekünk, akiknek híre Arad határain túlterjed. A szombati házi koncerten is bizonyosságot tettek tanítványai arról, hogy kitünő énektanár képezi hangjukat, aki csak az arra érdemes hangok iskolázását vállalja el. Martzy Hajni hangjáról már megállapítottuk, hogy már ma is az uri szalonnok legkellemesebb előadójává emelte. Két dalt énekelt, amelyeknek kedves előadási módora is biztosította számára a sikert. Ziegler Irén hangja, átértett előadása, kellemes megjelenése koncerténekesnővé predesztinálja a fiatal művésznőt, aki képzettségével már

most is megérdemli a művésznő megnevezést. Mahler, Strauss és Lafit dalaival bizonyosságot adta, hogy nagyszerű és zenei finomságok tolmácsolására alkalmas hangjának már kulturája van. Geiringer Teri két költemény előadásával érdemelte meg a megjelentek tapsait. Arrit előad, azt átérzi és megérzékelteti. Hachla Irma Kellemes szopránja két dalt interpretált kedvesen és érzéssel. Különösen közvetlen előadása az, amely kellemes hangját érvényre juttatja. Hehs Magda már kezd kinőni a tanítványok sorából. Zenei képzettsége és szopránjának ereje már önálló hangverseny adására képesíti. Dávid Edith hatalmas és zengő hangja. Wagner és Grieg melódiáinak tolmácsolására kiválóan alkalmas. Van a hangjában valami erő, amely északbátát és a fortéra irt dalok szépségét különösen tolmácsolja. A hangja érték, amelynek kulturája rövidesen önállóvá fejleszti ezt a fiatal művésznőt. Csighy Sári egy litván dallal és Schumann dalával tett bizonyosságot szépen fejlődő éneklangjáról, egy monológ előadásával pedig kedves és közvetlen előadási képességéről. Heller Rezső nevével még fogunk találkozni, mint képzett és értékes baritonistával. Faust Valentinének imája, a Tannhauserből Wolfram dala és egy Schumann-dal értékes sikert hoztak számára. Hargittay Bertalanné egy Mendelssohn- és egy Grieg-dallal mutatta be fejlődő és szép hangjának iskolázottságát. Molnár Lászlóné csodaszép szop-

az olasz Vöröskereszt expedíciója Lanza di Trabia szenátor vezetésével, de mindjárt indultak is tovább. A legfáradhatatlanabb Carnazza közmunkaügyi miniszter, aki az egész mentési munkát vezetője.

Itt járt a római amerikai nagykövet, Washburn Child is, aki Andrews admirálissal együtt Nápolyban hajózott be a Pittsburg nevű amerikai cirkálóra. Most járja sorra a veszélyben forgó helységeket. A városon folyton vannak át a vöröskeresztes csapatok, amelyeket egész Itáliában mozgósítottak. Catania máskor csendes utcái valóságos táborrá alakultak át. Óriási sürgés-forgás mindenfelé, óráról-órára lessük az északra érkező híreket. Esthajnalonként kijárok a szirtfokra. Valamikor a középkorban idáig ért a lávafolyam és egyenest a tengerbe robogott. A néphagyomány még ma is emlegeti, hogy akkoriiban napokig főtt halakat vetett föl a tenger a felszínre. Erről a fokról nézem az északi égboltot, amelyet haragos pirra von be a lávafolyam felhőkön visszatükröződő fénye. A szicíliai est hirtelen ereszkedik le, s ekkor hazamegyek törtéribámba.

őket erőszakkal kicipelni a házakból. Mindezeket pedig a Catániába érkezett menekültektől tudom, mivel Giarre irányában a vasuti közlekedés már megszűnt. Giarre a tengerparton van. A lávafolyam ugyan tőle északra keletre tört magának utat, de a hamu és a bombák miatt életveszélyes volt arra felé a közlekedés.

Innen Catániából pompás látványt nyújt a háborgó Etna. Amikor a szél délkeletre fordul, akkor nekünk is van részünk a hamuesőből, de ez szerencsére ritkán esik meg. A légáramlatok Taormina felé viszik a hamuesőt. Ugy hallom a görög amfiteátrum romjait már befedte a hamu és magába Taorminába is sűrűn hullt a rapilli. — Randazzo állomásig minden baj nélkül lehet eljutni, mivel a láva Passo felé igyekszik, az pedig emettől keletre van. Naponta ezrével özönlenek az emberek s már a padlások is tele vannak menekültekkel. Ágrólszakadt családok érkeznek, a rajtuk levő szál ruhán kívül semmijük. Kötetszámra lehetne írni nyomorúságukról. Most mutatkozik meg a fascista szervezet tetteje. — A feketeingesek mindenütt ott teremnek, ahol szükség van rájuk. Most érkezett ide

ránja újabb fejlődésről tett bizonyosságot.

A növendékek sorából már kinöttek R. Hegedüs Béby és Bing János, akik az aradi színház színpadán is bizonyosságot tettek tudásukról és hangjuk képzettségéről. R. Hegedüs Béby egy Strauss-dalt és a „Bohémek“ című opera Mimi-áriáját énekelte, mindkettőbe annyi szépséget és egyéniséget vitt, hogy előadásuk nyilvános koncertpódiumot érdemel. Bing János Löwe-balladája és Schubert-dala egészítették ki azt az élvezetet, amelyet az est befejezett és szép programja nyújtott. (b.l.)

A keleti béke.

(Mi történik Lausanneban? Törökországban a választásokon Kemal győzött.)

Lausanneból táviratozzák: A közeli békekonferencia tanácskozásain a szövetségesek és Franciaország kölcsönösen lemondtak a jóvátételről és a kártérítésről. Még a kisázsiai koncessziók, az ottomán kölcsön és Konstantinápoly kiürítésének kérdése elintézetlen. Pelle francia delegátus és a többi delegációk azt remélik, hogy a megegyezés most már nem lesz nehéz. Gelladja római török követ kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy ő attól tart, hogy kockán forog a lausannei béke, mert kételkedik abban, hogy Törökország delegátusai aláírják azt a békeszerződést, amely Törökországra súlyos pénzügyi terhet jelent.

Konstantinápolyból jelentik: Az új nemzetgyűlési választásokon a kemalista jelöltek óriási fölényrel győztek mindenütt. Jellemző erre, hogy a még antant megszállás alatt levő Konstantinápolyban és az angol protektorátus alatt álló Mossulban is a kemalista jelöltek győztek, akikre még görögök és örmények is szavaztak. Az új választások tehát Kemal nacionalista csoportját erősítették meg, amely Törökország megújulásáért harcol.

Lausanneból táviratozzák: A szövetségesek ma adták át a Kollektív jegyzéket Izmed pasának, melyben a békekonferencia megszakitását helyezik kilátásba, ha a törökök a szövetségesek követeléseinek nem tesznek eleget.

Sport.

— Színészek és rendőrtisztek izgalmas mérkőzése lesz Péter és Pál napján, 29-én pénteken délután 6 és fél órakor a Gloria-CFR. óvartéri sporttelepén. A rendőrtisztek a tisztviselők jónévű gárdájával megerősítve játsszák a színészek nagyszerű csapata ellen. A színház két legkedvesebb nótája, Balogh Böske és Gergely Gizi rugják a kezdőrugást. A mérkőzés érdekesebb jeleneteiről, valamint a közönségről mozifelvétel készül. A felvételt 3 nap múlva a moziban vetítik. Jegyek előre válthatók Bauer Gyulánál és Ecce könyvkereskedésben.

Numerus clausus az aradi jegyzőiskolában

(Az állam nem ad megye főtisztviselői

Az Aradi Közlöny nemrégiben részletesen ismertette azt a memorandumot, amelyet Aradvármegye vezetősége terjesztett fel a belügyminiszteriumhoz kérve abban egy aradi jegyzőiskola felállítását. A memorandum tartalmazta az iskola felállítására vonatkozó tervezetet is. Most érkezett meg a megye vezetőségéhez a miniszter válasza, amelyben kijelenti, hogy az iskola felállítása ellen nincsen semmi kifogása, de a tanfolyam céljaira szubvenciót nem adhat. Dr. German Joe alispán úgy határozott, hogy az anyagi eszközök hiánya dacára is felállítják az iskolát és már ez év szeptember elsején meg is kezdi működését. A megye vezető főtisztviselői, akik a

szubvenciót. — Arad-díjtalanul tanítanak.)

tanfolyam tanárai lesznek, arra való tekintettel, hogy az iskola részére szubvenciót nem kapnak, elhatározták, hogy lemondanak kiképzésben volt javadalmazásukról és a tanfolyamon ingyen fognak tanítani. A megye vezetősége pedig a megyeháza nagytermét ingyen bocsátja a tanfolyam rendelkezésére és ugyancsak ingyen ad részére világítást. Dr. German Joe alispán, mint az iskolabizottság elnöke a napokban felhívást fog kibocsátani, amelyben közlést tesz a tanfolyamra való felvétel feltételeit és ettől az időtől kezdődőleg lehet majd a felvételi kérvényeket az alispáni hivatalhoz benyújtani. A felvétel a numerus clausus alapján fog történni.

Aradi uriaszony

mint színpadi szerző.

(Justh Jánosné nyilatkozik bemutatandó bohózatáról.)

Érdekes színházi esemény színhelye lesz szerdán este az aradi nyári színház. Eredeti bemutató előadás lesz, amelyen egy az aradi publikum előtt eddig sem ismeretlen nevű szerző lép a színházi nyilvánosság elé. A „Háromtől-négyig“ című 2 felvonásos darab kerül színpadra először Aradon, amelyet szerzője: Justh Jánosné bohózatnak nevez. Biztos, hogy bohózat, mert már a mai próbán maguk az előadó színészek is annyit kacagtak a darab ötletes fordulatán, hogy akárhányszor megakadt emiatt a próba. Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetett Justh Jánosnéval, akit arra kért, hogy nyilatkozzék színdarabjáról most, első premierjének előestéjén. Justh Jánosné szerényen háritotta el a kérelmet, ő nem beszél a darabról, majd beszél helyette is a darab. Végül mégis hajlandó volt a következőket elárulni:

— Komor Gyula a budapesti Vigszínház dramaturgia, aki több irásomat olvasta, biztatott arra, hogy tovább is dolgozzam. Most bemutatásra kerülő darabom már több mint egy fél esztendeje, hogy készen áll, de eddig nem akartam a színterületemre belecgyezni. Egyszerűen azért, mert nem akartam szerepelni. Most nyár van, a színháznak ilyenkor bohózatot kell adnia és ez a körülmény, valamint többrendbeli kapacitálás végre mégis arra az elhatározásra juttattak, hogy a darabot előadatom. Most még csak bohózzal indulok, de már készülődésben van egy drámám, amely az őszi szezonra el fog készülni. Hogy ezt a második darabomat hova fogom benyújtani, azt most még nem tudom.

— A holnap este bemutatásra kerülő darabom rövid tartalma a

következő: egy fiatal párisi bankfiút vidéki városba helyezték át, aki meg is érkezik oda, hogy a Tuturin-banknál állását elfoglalja. A bankfiúnak már évek óta a városban lakó és ugyanennél a banknál alkalmazásban levő barátja előre butorozott szobát bérelt a párisi barát számára. A vidéki barát bevezeti a párisi fiút új szállására, amelyben alig van egynéhány berendezési tárgy és kellemetlené teszi ezt még az a körülmény is, hogy a háziasszony is ridegen fogadja a bevonuló új lakót. A vidéki barát azonban vigasztalja Páris fiát, hogy minden nőt meg lehet hódítani, még a lakásadónőt is, aki pedig valóságban sárkánynak mutatkozott, még pedig szerelemmel. Csak bátran, vakmerően kell velük bánni, nincs az a nő, aki ilyen férfiúnak ellent tudna állani. Meg kell hívni a nőket „háromtől-négyig“. Persze a jó vidéki azt elhallgatja, hogy ezt a teóriáját ő még a gyakorlatban sohasem próbálta átvenni. A párisi bankfiu azonban elfogadja a tanácsot és ebből keletkezik a második felvonás bonyodalma.

— A bonyodalmaikat azonban már nem mondom el, mert akkor nem lesz rájuk kíváncsi. Nézze meg a darabot és akkor azokat is tudni fogja. Remélem, hogy az aradi színház művészei jó előadást fognak produkálni, a mai próbán, amelyen jelen voltam én is, igazán kedvesek és sok igyekezetet árultak el, ami sok jóval biztat.

— Az eleki választás. Budapestről táviratozzák: Az eleki választókerületben csak Rubinek Gyula egypárti kapta meg a szabályszerű ajánlást. Ellenjelöltjei visszalétek és így megválasztása egyhangú lesz.

Maximálás nélkül.

(Olcábbodás a zöldségtermékekben. Rend az aradi piacon.)

Dr. Robu János főpolgármester ma délelőtt elhatározta, hogy felfüggeszti a zöldségtermékek maximális árát. Dr. Angel István polgármester és Pocioianu János első kerületi előjáró ma végigjárták a piacokat és meggyőződtek arról, hogy különösen a zöldségtermékek ára jóval alul áll a maximáláson. Dr. Angel István polgármester elmondotta az Aradi Közlöny munkatársának, hogy egy-két tulkapástól eltekintve a piacon a legnagyobb rend uralkodik. Még ma is akadhat hatósági ember, aki dacára az olcsó áraknak önhatalmúlag intézkedett a zöldségtermékek eladására iránt.

— Az ilyen jogtalan eljárásokat, mondotta a polgármester, a legnagyobb eréllyel fogjuk megszüntetni. A piacon óriási mennyiségű élelmiszer volt úgy, hogy tízenegy órakor is tudtak a viszontelárusítók szekérszámra vásárolni. Beszélgettem az ujaradi fermelőkkel, akik kijelentették, hogy a maximálás megszüntetésével, még több élelmiszert hoznak Ujaradról és ennek a fokozott olcsóbbodás lesz a következménye.

A főpolgármester értesülve a jelenlegi piaci helyzetről, elhatározta, hogy a zöldségtermékek feloldja a maximálás alól. A többi piaci cikkek maximális ára egyelőre érvényben marad.

70 milliós kárt okozott az Etna.

(Teljesen elpusztult községek. — Kilométer magasra dobott lávafőmeleg.)

Rómából jelentik: A Catanából érkezett legújabb jelentések megerősítik, hogy az Etna működése továbbra is csökkent. A kárt hetvenmillió lírára becsülik. Carazza, Catena és Cerro teljesen elpusztult.

Guetano Ponte geológus tanár a következőkben foglalta össze az Etna megelőző és mostani kitöréseinek történetét: Az Etna 1911. óta kevéssé működött. Ebben az évben támadt a középső kráterén északkeleti irányban egy nyílás, amelyből robbaj kíséretében állandóan folyt ki láva. 1919-ben egy alkalommal 20 perc alatt igen nagymennyiségű láva tört ki a kráterből. Körülbelül egy kilométer hosszúságú sávban borította a hegyoldalt. 1922-ben egy másik nyílás támadt, amelyből ez év áprilisától kezdve napról-napra hatalmas hullott egészen június 16-ig. Ettől az időtől kezdve állandóak voltak a földrengések és exploziók. Montepizzillo mellett 2300 méter magasságban hasadék támadt a hegyoldalon, amely kilométernyi magasságban dobta fel a lavát és ezzel egyidejűen Montenerotól délre 2000 méter magasságban két új nyílásból állandóan ömlött a hatalmas lavaáradat, amely akkor Lingua Glossa szélső házsorait eltemette és négy ágra szakadva rengeteg kárt okozott.

A vulkán tevékenysége most egy északnyugati kráterben ujult ki, amelyből szüntelenül hamueső hull. A főkráter északi részén mintegy 2000 méter magasságban újabb hasadék támadt, ez azonban nem olyan mély, mint az eddigiek.

Hogy áll a leu?

Június 26-án fizettek 100 lelért:

Aradon:

2.89 svájci frankot,
8.51 francia frankot,
16.92 szokot,
5.000 külföldi magyar koronát,
6.250 tényleges magyar koronát,
6.800 belföldi magyar koronát,
58.800 német márkát,
37.000 osztrák koronát.

Párisban 8.50 frankot

Budapesten 4350-4750 koronát

Bécsben 38000 osztrák koronát

Berlinben 66000 márkát.

Belgrádban 44.50 dinárt

Londonban 1 font 935 lel.

Újabb drágulás Budapesten.

(A negyvenötezer koronás buza következményei.)

Budapestről táviratozzák: A buza ára elérte a 45 ezer koronát. Ez az áremelkedés megindította az új drágulási rohamot. A vásárcsarnokok ugyszólván teljesen üresek. A mézárásoknál és henteseknél alig jelentkezik egy-két vevő és ezek is csak a legolcsóbb húst vásárolják. A zsír kilója 4000 korona. Ebből a drága zsirból csak öt-tíz dekával vásárolnak. A gyümölcspiacon ma jelent meg először a kajszinbarack. Darabjának ára 1700 korona. A sörgyarak a sörárakat 100 százalékkal emelik fel. A buzasziszta ára 7, a rozsliszta pedig 22 koronával emelkedett kilónként. A nullás liszt kilója 690 korona, a rozsliszta kilója pedig 550 korona. Megmozdult a szeszkar-tell is, amely negyven százalékos áremelésre készül.

Leányrablás autón.

(Amikor a nős főnök szerelmes.)

Regényes történet híre érkezik Makóról ama megkeresések révén amiket az ottani rendőrség küldött szét az ország rendőrségeihez. A történet hőse egy ismert makói kereskedő, aki az üzletben alkalmazott kisasszonyba hálálisan beleszeretett s aki a leány kezét meg is kérte. A kereskedő azonban kosarat kapott s alkalmazottja egyáltalában nem akart róla tudni, állítólag azért, mert elvált ember. Mikor a kisasszony meguntta főnöke szerelmi ostromát, felmondott és hiazatért szüleilhez. Nemrégiben a főnök ur meg látogatta volt alkalmazottját, a leány a vidéki szokás szerint kikísérte vendégét s még az utcára is kilépett. Alig hogy ez megtörtént, a házhoz közel álló autóból két férfi ugrott ki s a szép leányt ölbe kapva, a gépkocsiba helyezte, a mi után az autó nagy gyorsasággal elrohogott. Az ilymódon elrabolt hölgy sikongatott ugyan a kocsiban, de az utcán járókélők mit sem tudtak érdekében tenni. A makói rendőrség az anya feljelentése következtében tette meg ebben az ügyben a lépéseket, ami egyelőre körtáviratokból

Kipellengérezik az elítelt kereskedőt.

(A spekulatív törvény szigorú rendelkezései.)

— Az Aradi Közlöny számára ismerteti: dr. Dénes Jakab. —

(A törvény 19. §-a.) A bíróság köteles elrendelni, hogy a jogerős marasztaló ítélet kivonatban a marasztalt költségén két időszakban közzététessék és legalább két hónapig kifüggesztessék a marasztalt lakásának, raktárának, üzemenek ajtaján és az illetékes kereskedelmi kamaránál.

Ha a kifüggesztett ítélet szándékosan megsemmisítetik, rongáltatják, vagy eltépetik, a tettes és a felbujtó 1-től 10 napig terjedhető elzárással és 2000-től 5000 leig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

(A törvény 20. §-a.) Kihágást képez és 1-től 15 napig terjedhető elzárással és 1000-től 2000 leig terjedhető pénzbüntetéssel, avagy csupán pénzbüntetéssel büntetendő a mérésnél vagy mérlegnél mutatkozó hiány, továbbá az árúkat tartalmazó kifüggesztés, felragasztás vagy katalógus hiánya, végre a számláknak és az előző számlamásolatoknak a vevő részére való kiadásának elmulasztása.

Ha a mérés vagy mérlegnél való hiány szándékosan történt, a cselekmény csalást képez és a büntető törvény szerint büntetendő.

Kihágást képez és 3-tól 10 napig terjedhető elzárással és 1000-től 5000 leig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki kereskedést üz iparigazolvány vagy engedély

A budapesti City.

(Kik a leggazdagabb emberek a budapesti Lipótvárosban?)

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Érdekes és jellemző névsort közlünk alább: azoknak a névsorát, akik Budapest leggazdagabb kerületében, a Lipótvárosban a legtöbb jövedelmi adót fizetik. A fölűntetett összegek nem az ideik, hanem az 1921. évre vonatkoznak. Meg kell jegyeznünk, hogy csak a nagyobb összeggel adózókat soroljuk föl, holmi 500—600.000 koronás potomságokkal nem is foglalkozunk.

A lista így fest: Spitzer Bernát kézműárkereskedő 1.008.000 Sándor Sándor tőzsdebizományos 1.382.600, Pick Dániel gabonabizományos 945.000, Vajda Imre bankár 2.364.000, Fridetzky Lajos látszerész 1.200.000, Polacsek Bernát nőiszabó 1.812.000, Semler Sándor posztókereskedő 5.303.100, Bun József bankigazgató 2.745.000, Falus Elek iparművész 721.050, Hatvany Béla báró, gyáros 1.827 ezer, Weishut Károly váltóügynök 2.988.000, Benes József vezérigazgató 5.135.346, Keleti Lajos szállodatulajdonos 1.327.000, Hatvany Ferenc báró, gyáros 1.149.000, Hirsch Albert gyáros 2.745.000,

nélkül. Ez esetben a kihágás tárgyát képező áru eladását is el kell rendelni.

(A törvény 21. §-a.) A fogyasztók, akik tudva a megállapítottnál magasabb árat adnak oly cikkért, melyekre nézve a maximális ár megállapítása a városokban kötelező (kenyér, liszt stb.), 200-tól 2000 leig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

(A törvény 22. §-a.) Ha bárki több kihágás elkövetésében találta bűnösnek, a pénzbüntetés minden egyes kihágásra nézve külön szabandó ki és e mellett 5-től 20 napig terjedhető elzárás is alkalmazandó.

(A törvény 23. §-a.) Ha az, aki kihágás miatt jogerősen elíteltet és ettől kezdve hat hónapon belül újabb kihágást követ el, az utóbb elkövetett kihágásra megállapított leghosszabb tartamu elzárással büntetendő és ha ezen cselekményre csak pénzbüntetés van megállapítva, a pénzbüntetés maximumának kétszerese alkalmazandó.

(A törvény 24. §-a.) A vétségekre és kihágásokra kiszabott pénzbüntetések behajthatatlanság esetén fogházra, illetve elzárásra változtatandók át, 50 leit számítva egy napra, azonban annak időtartama hat hónál hosszabb nem lehet.

Strasser Ernő bankár 2.550.000, Breitner Tódor posztókereskedő 1.101.000, Palár Emil értékpapirkereskedő 2.236.000, Kiseér Sámuel fakeskerkedő 1.630.200, Nagel Pál tőzsdebizományos 3.622.000, Nagel Zsigmond tőzsdebizományos 4.950.000, Elbogen Hugó bankár 3.018.000, Vágó Rezső szénkereskedő 1.929.000, Davidsohn Horace bankár 2.329 ezer, Schwartz Gusztáv bankbizományos 1.896.000, Ráber Antal bankvezérigazgató 2.619.000, Timár Zsigmond r.-t. ig. 2.109.000, Reiter A. Ferenc lenárkereskedő 2.558.000, Dobay Aurél vezérigazgató 1.518.000, Madarassy-Beck Miksa bankelnök 2.061.000, Rosenberg Hermann vezérigazgató 2.520.000, Wellisch Alfréd műépítész 1.629.000, Haggenmacher Károly malomtulajdonos 1.197.000, Klinger Károly lenárugyáros 2.100.000, Klinger Henrikné lenárugyáros 1.800.000, Schweiger Richárd gyáros 1.500.000, Kaszab Aladár vezérigazgató 1.864.500, Haim Jaques tőzsdebiz. 1.208.000, Id. Sacellár György bankár 2.267.100, Klein Gyula bankigazgató 3.564.000, László M. Mór tőzsdebizományos 1.161.000, Vágó Jenő vezérigazgató 12.000.000.

Székely Gyula igazg. 1.937.159, Székely Ottó igazgató 1.764.000,

Grosz Nándor bankbizományos 1.350.040, Salgó Kornél olajgyáros 1.690.597, Schmergel Ignác fatermelő 1.471.288, Ifj. László Gyula zsákkereskedő 1.200.000, Fayer Sándor vezérig. 5.506.000, Martos Frigyes motorgyáros 1.506.000, Klug István fatermelő 1.646.700, Hoffmann Gusztáv tőzsdebizományos 2.885.785, Grosz Imre tőzsdeügynök 11.832.000, Neuberger Árpád fater. 1.494.000, Löwy Arnold gabonakereskedő 6.220.000, Mautner Pál fakeskerkedő 1.623.600, Madarassy-Beck Gyula bankelnök 2.525.941, Schimegel Vilmos fatermelő 1.470.000, Polnay Jenő r. igazgató 3.069.000, Fónagy Béla építési vállalkozó 1.206.000, Abonyi Arthur műszaki r.-t. igazgató 1.389.000, Herczföld Béla magkereskedő 1.557.600, Schillinger Sándor igazg. 1.390.350, Schillinger Sándor igazg. 1.390.000, Biedermann Gyula vaskereskedő 3.522.680, Vas Béla vaskereskedő 1.350.000, Wertner Ernő fa- és szénkereskedő 1.041.167, Márton Jenő bórkereskedő 1.032.990, Winter Imre szénkereskedő 1.039.956, Kálmán Jenő vállalkozási igazg. 1.122.270, Mészáros Bernát tőzsdebizományos 3.195.000, Boross Gyula vaskereskedő 1.350.000, Haas Aladár vaskereskedő 1.350.000, Kornis Hugó zsákkereskedő 1.812.000, Zalán Leó fakesker. vállal. igazgató 9.466.500, Zalán Ernő fakesker. r.-t. igazg. 2.577.000, Bachier Emil igazg. 2.701.276, Aczél Károly r.-t. igazgató 1.191.000, Rasch Gyula műszaki kereskedő 1.197.000, Kern Róbert vasker. 1.422.000.

Petőfi-ünnep Szófiában.

(A forradalmi Bulgária hódolata.)

Szófiából táviratozzák: A bolgár forradalom másodnapján olyan nagyszabású Petőfi-ünnepet rendeztek, amilyen a külföldön még nem volt. Az ünnepélyen jelen voltak az új kormány, a bolgár irodalom és művészet, a hadsereg és a papság képviselői a bolgár főváros intelligenciája és óriási közönség. Kastner Jenő budapesti egyetemi magántanár, aki az ünnepélyen a Petőfi Társaságot képviselte, a bolgár-magyar vörökonságról beszélt nagy érdeklődés mellett. Gencsebb Budovszka, Bulgária leghíresebb drámai színművésznője Petőfi-verseket szavalt óriási hatás mellett. Bulgária leghíresebb énekesei, zenészei és tudósai szerepeltek még a műsoron tudományos értekezésekkel, dalokkal és zeneszámokkal. Amikor a szófiái magyar ügyvivő megjelent az ünnepélyen, a zenekar a magyar himnusszal üdvözölte. Az ünnepélyt a Rákóczi indulóval fejezték be.

— Mussolini megfenyegeti a parlamentet. Rómából táviratozzák: Mussolini kiáltványt adott ki, melyben a kamara feloszlásával fenyeget, ha az új választójogi javaslatát a kamara nem fogadja el. Mussolininek 286 ellenzéki szavazattal kell megküzdenie.

Irodalom, művészet

* Az aradi nyári szinkör heti műsora. Szerda: Háromtól - négyig. Justh Jánosné bohózat-ujdonsága. Csütörtök: Mignon. Sándor Erzsébet és Bing János vendégfellépésével. Péntek: Amor, a pénzügynök. Szombat: Lakmé. Sándor Erzsébet búcsú-fellépte.

* Az ének-művészet kiváló reprezentánsa, a budapesti magyar Opera ház büszkesége, Sándor Erzsébet, erdélyi körútján mindenütt a legteljesebb diadalt és elismerést aratta. A zeneértő közönség páratlan szeretettel fogadta mindenütt Sándor Erzsébet, aki legutolsó állomásának hagyta Aradot s ahol vendégfellépéseit három estére tervezte. A közönség rajongása és szeretete, lelkesedése és csodálata azonban arra készítette a kiváló művésznőt, hogy szabadságidejének megrövidítésével és az olaszországi hangversenykörút kezdetének eltolásával meghosszabbítsa aradi tartózkodásának idejét. Ezzel mintegy honorálni akarta a színházi közönség ragaszkodását és meleg ünneplését, amely minden egyes fellépése alkalmával megnyilvánult. A művésznő egyenes öhajára tüzte ki az igazgatóság csütörtök estére a „Mignon“-t és a bájos zenéjű opera érdekességét emeli, hogy Lotárió szerepét Bing János, a kiváló hangu aradi műkedvelő énekes éneklje. Az aradi sikerei közül leginkább kimagaslott Sándor Erzsébet csodálatos művészete a „Lakmé“-ben, amelynek legnehezebb száma a „Csengetyűáriák“ a közönség tomboló tapsaira a művésznőnek meg kellett ismételnie. Ezt az operát tüzte műsorra a színház igazgatósága szombaton és ebben a darabban búcsúzik Sándor Erzsébet Arad közönségétől, amelynek sokáig feledhetetlen művészi emléke marad a kiváló operanékesnő aradi vendégszereplése.

* Csupán egy óra története az, amelyet az aradi uritársaságok ismert írója, Justh Jánosné egy bohózat keretében feldolgozott. „Háromtól - négyig“ a bohózat címe, a melyben a helyzetkomikumok frapárs kilihasználásával mutatja be a darab szerzője a pénzügy világ legérdekesebb alakjait, akik bár francia légkörben mozognak és francia miljöben élnek, mégis úgy érezzük, hogy itt vannak, itt mozognak körülöttünk. Az életből vett alakok pompás meglátása és megrajzolása, a szellemes párbeszéd, amelyekben mint színes rakéták pattannak szét a pompás ötletek, szatirikus megjegyzések, amelyek állandó derültségben tartják a nézőteret. A bohózat-ujdonságot szerdán mutatja be az aradi színház vigjáték-együttese.

* Nagy Géza fényképészeti műterme állandóan, vasárnap és ünnepnap is, reggel 8 órától d. u. 7 óráig a közönség rendelkezésére áll.

* A szökött katona a régi darabok közül az, amely még ma is a közönség lelkében visszhangra talál és amelynek jelenetei el nem feledhető emlékként élnek. A szökött katonában, amelyet vasárnap estére tűzött műsorra az igazgatóság, Barics Gyula, az aradi közönség kedvelt művésze is fellép.

* A szerelem istenének nyila fájdalmas sebet is üthet, ha Amor nyilat alkalmatlan pillanatban röpi ki. Amornak, a pénzügynöknek ötletesebb szövegű színdarabja azonban csak derültséget fakasztanak a lelkekben és pár futó órára visszaidézik a francia bohózatok soha el nem feledhető hangulatát. Amor, a pénz-

ügynök körülbelül tizenöt éve nem került Aradon felelevenítésre és így a közönség legtöbbször újdonságként hat mindaz a sok komikum, ötlet és szatira, ami ebben a pompás francia bohózatban egymást kergeti. A bohózatot pénteken este eleveníti fel az aradi színház.

A hőhullám.

(Amerikában több ember meghalt)

Mig nálunk és egész Közép-Európában enyhe és néha hűvös az időjárás, a hőségnek embereket kínzó hulláma csap át Észak-Amerika földjén. A Michigantó vidékén oly nekkenő meleg uralkodik most, hogy Chicagóban a hőhullám következtében, mai távirat szerint tizenhét ember halt meg.

A *New York Herald* értesülése szerint a hőhullám következtében New Yorkban 20, Ohio-ban 15, Chicagóban 9, Bostonban 5 ember halt meg. Filadelfiában a villamosvasutak működését egyidőre beszüntették. A *newyorki központi vasúti állomás vasúttele a roppant hőség következtében beroskadt.*

A kisebbségek névelve Magyarországon.

(A képviselők megkapják a törvényjavaslatot.)

Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés mai ülésén az elnök bejelentette, hogy megérkezett az olasz kamara elnökének köszönő válasza. Megköszönte a magyar nemzetgyűlés együttérzését és örömmel tudatta, hogy a veszedelem már enyhülőben van. Ezután *Farkas Tibor* pátonkivüli képviselő azt kérte, hogy a megfelelő törvények alapján idézzék meg holnapra a pénzügyminisztert, hogy tájékoztassa a nemzetgyűlést a pénzügyi helyzetről és a gazdasági bajok orvoslására kidolgozott terveiről. Az indítványt a többség leszavazta. Majd *Kabók Eajos* szocialista a szocialisták háborgása közben szóváltotta a *Népszava* kolportázsjogának ideiglenes megvonását. Beszélt a gazdasági helyzetről, majd felhívta a kormányt, hogy rendszabályozza meg a malombárókat, a cukorkartellit és a gabonadrágítókat. Végül a fixfizetések elviselhetetlen helyzetét tárta fel.

Az ülés megnyitása előtt szétosztották a törvényjavaslatot, a mely intézkedik a kisebbségi nyelvek közhivatalokban való ismeretének biztosításáról. A törvényjavaslat arról intézkedik, hogy olyan járásbíróknál, törvényszékek-nél, állami és önkormányzati hatóságoknál és hivataloknál, amelyek területén a lakosságnak legalább egy ötöde ugyanahhoz a nyelvi kisebbséghez tartozik, olyan személyek alkalmazandók, akik a kisebbségi nyelvben is járatosak. Azt az alkalmazottat, aki két év alatt nem sajátítja el a kisebbségi nyelvet, hivatalból áthelyezhetik vagy eljárás alá vonhatják.

Németországban tilos a valuta-kereskedelem.

(Mitől remélik a márka javulását? — A birodalmi elnök rendelete.)

Berlinből táviratozzák: A birodalmi elnök rendeletet adott ki, amelyben megtiltja, hogy devizát más árfolyamon adjanak el, mint amilyent hivatalosan megállapítanak. Ez a rendelet a magánforgalom megszüntetését vonta maga után. Az intézkedésnek első látható jele az volt, hogy a dollár hivatalos kurzusa 136.000 márkáról 121.000 márkára esett. Az új rendelet alapvető gondolatát az a tény adta meg, hogy a birodalmi bankot, a mely az exportdevizák kiadásával igen nagy befolyást gyakorol a kurzusok kialakulására, a hivatalos tőzsde nyitása előtt és zárása után a magánforgalom, alaposan zavarta. A magánforgalom káros voltát a parlamenti vizsgáló bizottság ülésén maga *Stinnes* erősítette meg vallomásaiban. *Stinnes* bevallotta, hogy április közepén a márkamentés összeomlásának napján cége nemcsak a birodalmi vasutak részére vásárolt 60 ezer font sterlinget, hanem saját számlájára is 45 ezer fontot. Az is fontos, hogy a márka kivitelét a birodalmi bank monopolizálja, mert a külföld csekély felvevőképessége folytán minden milliárd új papírmárka, amely külföldre kerül, nagyban befolyásolja a kurzusok emelkedését.

Berlinből táviratozzák: A birodalmi gyűlés adóügyi bizottsága

Rövid női harisnyák.

(Takarékosság a forgalom emelésére.)

Mint hogy a rövid szoknyát végképpen kiszorította a hosszú alj, a „rövid“ sors a női harisnyákra sütt rá. Ezt a rövidséget azonban nem a divat diktálta. Az üzleti spekuláció találta ki, hogy a női harisnyáknak nem kell oly hosszúaknak lenniük, mint amilyenek napjainkban. Az angol és amerikai gyárosok — mint *Londonból* írják — az utóbbi időben megállapították, hogy a női harisnyapiacon a kereslet határozottan csökkent. Az okok után kutatva, rájöttek, hogy a nyersselyem rendkívül megrágtatta a harisnyákat, s így a vevőképesség száma automatikusan csökkent. Ha azt akarjuk, mondotta egyik szónokuk legutóbbi történetgyűlésükön, — hogy a vevők száma ne csökkenjen tovább, gondoskodnunk kell róla, hogy a harisnyák ára ne emelkedjék. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha a harisnyákat olcsóbban állítjuk elő. De hogyan lehetséges olcsóbb harisnyákat előállítani, ha az anyag napról-napra drágul?

Az üzleti élelmesség erre is rájött. A gyárosok szövetsége orvosokat bízott meg, hogy készítsenek statisztikai adatokat a női lábokról, mondják meg ezek a statisztikai adatok, milyen hosszúak ezek a lábak. Valóban oly hosszú-

ga 100 kilogramm cukor után az adót 60 ezer márkára emelte. A szocialdemokraták tiltakozása ellenére az ásványvizek adóját százszorosra emelték. Hymódon évenként három és fél milliárd márkát többet bevétele lesz az államnak. A soradót a szocialdemokraták és a bajor polgári képviselők tiltakozása ellenére 350-szeresre emelték fel. A gyufa adója a jövőben az érték husz százaléka lesz.

Berlinből táviratozzák: A birodalmi kancellár táviratilag köriratot intézett a szövetséges államok kormányaihoz, amelyben rámutat a devizakereskedelemtől szóló rendelet fontosságára. Hangsúlyozza, hogy bár a kereskedelmet és a bankforgalmat az új rendelkezések bizonyos mértékben megnehezítik, ennek a szempontnak el kell tennie ama követelmény elől, hogy a hivatalos börzeidőközön kívül történő kurzusfelhajtó devizakereskedelmet megszüntessék. Fel hívja továbbá a szövetséges országok kormányait, hogy a rendelkezések végrehajtásában minden tekintet nélkül támogassák a birodalmi kormányt az illegitim kereskedelem ellen folytatott küzdelemben, amint hogy a birodalmi kormány is minden rendelkezésére álló eszközzel kimélet nélkül el fogja nyomni a zug-devizakereskedelmet.

szuak-e, hogy 76 centiméternél hosszabb harisnyákra van szükségük? Az orvosok 5000 női lábat mértek meg s kitűnt, hogy a női láb átlagos hossza egy méternél valamivel több. Ilyen hosszú lábakra pedig felesleges a 76—78 centiméter hosszú harisnya: elég ha 70—71 centiméter. Tehát hat centiméterrel rövidebb harisnyát fognak gyártani. Így remélik, hogy a megkurtított harisnyát a régi olcsóbb áron adhatják.

Mozi.

* *Samum az Apollóban.* Páratlanul szenzációs film kerül szerdán bemutatásra az Apollóban: *Samum*, vagy *Büntet a mult.* A darab, amelynek főszerepét *Pola Negri* játsza, az előkelő társaság körébe visz; a hősnő *Azunia*, egy nagyvilági nő, aki szépségével és a csábítás művészetével arra törekszik, hogy leánykori megrontójának, *D'Armani* marokinak fián bosszulja meg magát. El is éri célját: a fiu öngyilkos lesz. A súlyos csapástól megtört apa iránt felébred régi szerelme, de a márki rájön, hogy a nő bosszuját kergette halálba a fiút s *Azuntát* megöli. Az izgalmas történetű film csak két napon, szerdán és csütörtökön marad az Apolló műsorán.

* *Ördögcirkusz* a címe annak a csodás méretű, elgondolásában, történéseiben nagyszerű filmnek, amelynek bemutatója pénteken lesz az Urániában. A nagyszerű artista-dráma, amelynek különösen kiemelkedő részlete az a minden képzelet felülmúló vakmerőséggel végrehajtott menekülés az égő cirkusból, minden jelenetével lenyűgözi, valósággal magához láncolja a néző figyelmét, érdeklődését és fantáziáját.

HIREK.

Elítélték a lei-hamisítókat.

(Izgalmas jelenet az ítélet kihirdetésekor.)

Oradeamareről (Nagyváradról) jelentik: Ma délelőtt 12 órakor hirdette ki dr. Szöllösy tanácselnök a bíróság ítéletét a hamis ötszáz lejesek ügyében. A bíróság a büntetőtörvénykönyv 40-ik szakasza értelmében *Brasnyó Józsefet* 4 évi, *Barta Bélát* 6 évi és *Farkas Józsefet* 5 évi fegyházra ítélte el. Az ítélet kihirdetését idegrázó jelenet akadályozta meg. Amikor Farkas József meghallotta a súlyos ítéletet, eszméletlenül terült el a bíróság tagjai előtt. A hallgatóság között levő felesége jajveszékelve sietett segítségére a szerencsétlen embernek. Az elnök az óriási izgalom miatt az ítélet indokolásának kihirdetését félbeszakította és a tárgyalást elhalasztotta.

Gyászünnepegy Take Ionescu-rt. Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt különvonatok szállították a közönséget Bucurestiből Sinaiába, a Take Ionescu emlékére rendezendő gyászünnepegyre. A gyászünnepegyen a nemzeti párt nevében Valeriu Braniste, a Take-pártiak nevében pedig Xéni fog gyászbeszédet mondani.

A magyar kölcson és a francia kormány. Párisból táviratozzák: A magyar követ még június 14-én adta át a francia kormánynak és a jóváhírteli bizottságnak azt a jegyzéket, amelyben a magyar kormány kifejti, hogy a multkor hozott határozatok kölcsönfelvételeivel Magyarország gazdasági rekonstrukciója lehetetlen. A jegyzékről a sajtó után csak nemrégiben értesült a közvélemény. A francia politikai köröknek az a fölfogásuk, hogy a francia kormány semmit sem fog tenni a jóváhírteli bizottság határozatainak megváltoztatására.

Légett templom. Brailából jelentik: Az ifjeni orosz templom teljesen leégett. A kár ötmillió lei.

Stern Gyula vezérigazgató köszönete. Kaptuk a következő sorokat: Hirtelen elutazásom miatt akartállyozva lévén abban, hogy személyesen fejezhessék ki hálás köszönetemet mindazoknak, kik szívesek voltak 40 éves jubileumom alkalmából üdvözlétek és megjelenésük által e napot számomra feledhetlenné tenni, kérem fogadják ezuton szívvel lakadó legbensőbb hálámnak és köszönetemnek őszinte kifejezését. Stern Gyula, vezérigazgató.

Tűzoltó-gyakorlat. Vasárnap délelőtt 11 órakor az Avram Iancu (Szabadság) téren az aradi tűzoltók gyakorlatot rendeznek. A gyakorlaton bemutatják az Astra-gyárnak új benzinneműtoros fecskendőjét.

Hol működnek az adóbizottságok? Az aradi adóbizottságok holnap, szerdán a következő utcákban folytatják működésüket: a II. a Corneli Leucutia (Dugonits) utcában, a III. a Ghița Birta (Varjassy József) utcában a 7. számtól, a IV. a Bratianu (Weitzer János) utcában, a V. a Caragiale (Csiky György) utcában, a VI. a Ioan Russu (Sirianu (Aulich) Lajos) utcában a 19. számtól a növekedő számok felé, a VII. az Alexandru Gavra (Csernovits Péter) utcában, a VIII. a Serban Noda (Part) és a Brumarel (Péter) utcában, a IX. az Oltuz (Illés) utcában. A IV. adóbizottság elnökevé Serb Sándor, főtanácsosnak a

speciális adóbizottsági elnöki tisztiségbe való kinevezésével most Doctor Vasilie pénzügyi osztályfőnököt nevezte ki a pénzügyigazgatóság.

Moldován főtanfelügyelő kintüntetése. Ófelsége Ferdinánd király Anghelcsu közoktatásügyi miniszter előterjesztésére Moldován József aradi főtanfelügyelőnek a Coroana Romanei grad cavalier I. (a Koronarend lovagkeresztjét) és a Rasplata Rumai I. (a munka jutalmazásának rendjelét) adományozta.

Bojkottálni akarják a temesvári villamost. Timisoarai (temesvári) szerkesztőségünk jelenti: Timisoarán egy év óta most már negyedszer emeli a város a villamos-vasut vitedíjait. Julius 1-től minden menetre szóló jegy egy lejtel drágul. Felemelik a havi bérletek díjait is. A városi alkalmazottak eddig havi 20 lejt fizettek, most már 30 lejt fognak fizetni. A tanuló bérletét 50-ről 60-ra, a munkásokét és magánalkalmazottakét 65-ről 80-ra és az önálló férfiakét 140 leiről 160 leire emelik. A lakosság között olyan a hangulat, hogy a villamost bojkottálni kell.

Az újságírók aradi kongresszusa. Az újságírók most ünnepeket hirdetnek, amelvét az ország egész sajtója együtt ül meg július 7-én és 8-án Aradon. Az első nap a hivatalos teendőknek szánt idő, míg a másodikon az újságírók a közönség minden rétegét is bevonják ünneplésük körébe és ezt narkünnepéllvel teszik széppé és feledhetlenné. Az aradi újságíró szövetség elnöksége, amely rendezel az újságíró-kongresszus napjait, a parkünnepély szórakoztató attrakciói közé a tombolát és az amerikai árverést is felvette. Ebből a célból most az elnökség azzal a kérelemmel fordult az aradi kereskedőkhöz, hogy az újságíró testület megbízásából náluk jelentkező két újságírónak a tombola és az amerikai árverés céljaira adományait átadni szíveskedjenek. Az újságíró szövetség köszönettel fogad minden adományt, amelyről az azokat átvevő hírlapírók szabályszerűen kiállított elismervényt adnak. A parkünnepély keretén belül, amelyen szenzációs-nál-szenzációsabb trükkök, mókák és tréfák szórakoztatják a közönséget, kétségkívül a legnagyobb érdeklődésre a szabadszínpad tart számot. A parkünnepély rendezősége ezzel módot akar nyújtani mindenkinek, aki tehetséget érez magában akár szaválásra, vagy táncra, hogy bemutassa tudását a parkünnepélyen jelenlévő szinigazgatóknak és hírlapíróknak, mert köztudomásu, hogy a tehetségek felfedezésében nem egyszer van nagy szerepe a véletlennek is, de ezen kívül szükséges, hogy a véletlen által felfedezett tehetségeket az arra hivatott sajtó és a szakértő-művészemberek is kellőképp pártfogolják. A működvelők közül az arra érdemeseknek a bíráló bizottság oklevelet is ad, amely érvényes dokumentuma marad annak, hogy az illető az arra leghivatottabbak előtt sikereket ért el. A jelentkezők levélben vagy személyesen történhetnek az Aradi Közlöny szerkesztőségében.

Vizbefut halász. A vadászai csendőrség ma jelentette az aradi királyi ügyészségnek, hogy Gulyás Pál halász, simonyi lakos, vigyázatlanság folytán a Fekete-Körösbe fulladt. A hullát a víz a partra vetette. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

A francia kormány előzékeny.

(Baldwin és Poincaré találkozósa. — Éhségbloká a Ruhr-vidéken.)

Berlinből táviratozzák: Luther dr. német közlelmzési miniszter tegnap nyilatkozott a sajtóiroda képviselőjének az éhségblokádról, mellyel a Ruhrvidék lakosságát megadásra akarják kényszeríteni. A miniszter szerint nem kétséges, hogy az intézkedések az éhségbloká jellegét viselik magukon. Ilyen intézkedés a Ruhrvidék egész vasúti forgalmának megbénítása. A Ruhrvidéken, melynek négy millió lakosa van, ekenyésző csekély élelmet termelnek.

Párisból táviratozzák: A párisi angol nagykövet és Poincaré miniszterelnök találkozósa.

Még tart a belga kormányváltás. Brüsszelből táviratozzák: Theunis, a lemondott és ismét designált belga miniszterelnöknek a pártvezérekkel folytatott tanácskozásai eredménytelenek maradtak. Belga politikai körökben úgy tudják, hogyha szerdájig nem sikerül Theunishnak az új kabinet megalakítása, akkor vissza adja megbízatását a királynak.

Házasság. Schwarcz Béla és Fischer Bözsi 28-án délután fél 6 órakor tartják esküvőjüket az izraelita templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

Megegyezett-e Benes Jászi Oszkár? Prágából táviratozzák: A „Lidové Novine“ a budapesti szél-só baloldali lapoknak azzal az értesítéssel foglalkozik, amely szerint Benes cseliszlovák külügyminiszter a Cseh-Magyar barátságos viszony helyreállítására megállapodást kötött Jászi Oszkárval. A „Cesko Slovo“ a külügyminiszter szócsöve megcáfolja a Lidové híret és megállapítja, hogy Benes állítólagos tárgyalásai a magyar emigránsokkal nem történtek meg. A lap azt írja, hogy a cseliszlovák köztársaság külpolitikája távol áll attól, hogy más állam belügyeibe avatkozzék.

Francia kereskedők a román kereskedők ellen. Párisból táviratozzák: A Journal Industriale szerint a román kereskedők francia hitelezői érdekközösségre léptek, hogy a román kormány által a külföldi adóságek moratóriumára vonatkozó rendelkezéssel szemben érdekeiket megvédjék. Hír szerint a francia kereskedők követeléseik nem rendezése esetén bojkottálni fogják a román kereskedőket.

Razzia egy bucuresti kávéházban. Bucurestiből jelentik: A rendőrség ma razziat tartott a Schreiber kávéházban, ahol 50 embert tartóztatott le, akiket tiltott valutakereskedéssel gyanúsít.

Az idei országos orvos-kongresszus. A megyei orvosi hivatal ma értesítést kapott a cluj (kolozsvári) egészségügyi főfelügyelőségtől, hogy az ez évi országos orvosi kongresszust július 8-ától 10-ikéig Csernovitzban fogják megtartani. A kongresszuson résztvenni szándékozók az utazásnál 75 százalék kedvezményben részesülnek és ugyancsak kedvezményes lakást és étkezést fognak kapni Csernovitzban. Az Aradmegyből a kongresszusra utazó orvosok elhelyezéséről és ellátásáról dr. Bradean Athanaz megyei főorvos előre gondoskodik és ezért kéri a kongresszuson résztvenni szándéko-

niszterelnök ma fozszasan tanácskoztak Baldwin angol miniszterelnök és Poincaré találkozásáról. A találkozás rövidesen meg fog történni vagy Párisban, vagy a La Manche-csatorna partján levő egyik városban. Az angol nagykövet a megbeszélések folyamán azt a meggyőződést szerezte, hogy Poincaré a francia kormányhoz küldött angol kérdőívre, amelyben a jóvátételről és a Ruhr-kérdésről van szó, kedvezően fog válaszolni és a francia kormány hajlandó ezekben a kérdésekben messzemenő előzékenységet tanúsítani.

zöket, hogy szándékukat táviratilag jelentsék be nála

Szállítási kedvezmény az Acsevek. Ma rendelet érkezett Aradra, amely szerint több aradmegyei cégnek az államvasut vonalaira 45 százalékos szállítási kedvezményt biztosítottak. A kedvezményt most utáiban a következő cégek kapták meg: az Acsev, gurahonci cementgyára, Braun Adolf micalacai malomtulaidonos Arad állomásról, az ineni (borosienői) Mundus butor- és épületfagyár, Gábor Andor utóda és a Lengyel Testvérek malomtulaidonos cégek Arad állomásra és Arad állomásról, Szabados Lajos nadlaci (nagylaki) malomtulaidonos ugyan-csak Arad állomásra és Arad állomásról.

Szabolcska Mihály versével győzött a budai dalárda. Amsterdamban most folyt le a világ minden részéből összesereglett dalárdák versenve. Első díjat nyert a Budai Dalárda a „Dal a dalról“ című szerkarral. A győztes dal szövegét Szabolcska Mihály írta, zenéjét pedig Pogatschnigg Guidó, a timisoarai (temesvári) városi zeneiskola igazgatója szerzette.

Határátlépés lopás végett. Zih József járásbíró ma három honait fogházbüntetésre ítélte Kovács János és társát tiltott határátlépésért. Sulvosbitó körülménynek tudta be a bírő, hogy Kovács társával lopási szándékból szökött át a határon.

Az anya- és csecsemővédő szövetség közgyűlése. Az aradi anya- és csecsmővédő szövetség kedden délután tartotta rendes évi közgyűlést a szövetség helyiségében. A népes közgyűlésen Vadsárhelyi Janka elnökő elnöklt. Dr. Lukáts Jenő ügyvezető igazgatól, valamint a titkári és pénzügyi jelentések meghallgatása után a közgyűlés köszönetet szavazott Wintertitz Jenőnének, aki az elmúlt évben körülbelül 30 ezer lei értékű gyermekkelengyét gyűjtött az egyesületnek. Felkérték, hogy ismét fejtsen ki jótékonsági tevékenységet az egyesület érdekében. A gyűlést ezután, mivel a tárgysorozatot kimerítették, az elnökő berekesztette.

Kandia kara-mellák (tej-kávé és csokoládé-izben megérkeztek. Kérje mindent. :: Minőségük legkivalóbb.

Folyik a nyomozás a puccsisták ügyében. Budapestről táviratozzák: Az ekrazitos és dinamitos puccsisták, a Kovács fivérek bűnügyében új lendülettel folyik a nyomozás. A rendőrség teljes felhatalmazást kapott a nyomozás erélyes folytatására. Az elmúlt éjjel a rendőrség huszonhárom helyen rendezett házkutatást igen fontos eredménnyel. Számos újabb előállítás is történt. A rendőrség azt véli, hogy az Erzsébetvárosi kör bombamerénylőit, Reismann zongoragyáros gyilkosait és a múltban elkövetett más súlyos bűncselekmények tetteseit is az előállítottak között kell keresni. Több olyan embert hallgattak ki, akik az elmúlt években aktív szerepet játszottak. Aktív politikus azonban nincs közöttük.

Csecsemő-holttest a Marosban. Ma délelőtt egy háromhónapos csecsemőt fogtak ki a Marosból. Az ügyészség elrendelte a gyermekhulla felboncolását, a halál okának megállapítására.

Böhm Vilmos: Két forradalom tüzeben példányai megérkeztek. Kelet hírlapiroda.

Velencei est a Maroson július hó 1-én a Magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak parkünnepélyén a vadevezősök szíves közreműködésével és különféle szórakoztató látványossággal fog kedveskedni a rendezőség úgy, hogy a látogatóknak kellemes meglepetésekben lesz részük.

Kirándulásnál nélkülözhetetlen a Diana sósórszesz, izmaink legjobb ápolója. Ügyeljünk a Diana névre.

Gyermeknapok június hó 30-án, szombaton és július hó 1-én, vasárnap. Adakozzunk tehetségünk és szívünk szerint csecsemőjeleket megmentésére.

Rossz repülőgépet adtak el Amundsennek az északsarki utra. Berlinből jelentik: A Junker-féle repülőgépmotorgyár igazgatója, Hard Fischer, aki Hammer konzult el akarta kísérni repülőgépen az Amundsen-féle északsarki expedícióra, Krisztiániában elmondta, hogy miért tett le a vakmerő tervről Amundsen s mi az oka annak, hogy nem fog repülőgépen kísérletet tenni az északi sark elérésére. A Junkergyár ez év márciusában értesült róla, hogy Amundsen egy állítólagos amerikai rendszerű Junker-gépen készül az északsarki expedícióra. Értésítette Amundsent, hogy visszavon, mert a gép nem alkalmas ilyen veszedelmes utra. Azt a repülőgépet ugyanis, amelyet Amundsen kiválasztott, egy John Larsen nevű ember vásárolta ez év elején a Junkergyártól s ő maga átépítette, az egész modelt átalakította úgy, hogy a model teljesen eltér az eredetitől és ezt mint amerikai gyártmányt adta el John Larsen Amundsennek.

Egy ember, aki ezerfrankosokat osztogat. Párisból jelentik: Joly kárpitos az Avenue Champs-Élyséesen három darab ezerfrankost kapott egy ismeretlen egyéntől, aki az utca népe között ezerfrankosokat osztogatott. Az emberek abban a hiszemben, hogy hamis, vagy játékbankjegyekről van szó, vonakodva vették ki a nem mindennapi ajándékot. Joly bemutatta a rendőrségen a három bankjegyet, melyekről a hivatalos vizsgálat megállapította, hogy valódiak. A vizsgálatot megindították.

Vallottak a tornyai kastély tolvajai.

Hogy fedezte fel Justh János a lopást? — A hűtlen eselődök.

Az Aradi Közlöny ma megírta, hogy Justh János volt főispán, tornyai földbirtokos feljelentést tett az aradi államrendőrségen, hogy tornyai kastélyából számos értékes tárgyat elloptak. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást és a helyszíni vizsgálatok aradi detektíveknek sikerült is a tetteseket kinyomozni nyolc alkalmazott személyében, akiket letartóztattak és beszállították Aradra. Justh János érdekes módon jött rá, hogy kastélya értékeit lopkodják. Már két hónappal ezelőtt eltűnt egy rend ruhája, amelyről azonban azt hitte, hogy csak nem találja meg. Tegnap azonban találkozott Szabadai József tornyai emberrel, aki az ő selyembéléses öltönyét viselte. Amikor Szabadait felelősségre vonta, azt válaszolta, hogy a ruhát egy aradi ruhakereskedőtől vásárolta. A ruhakereske-

dő azonban kijelentette, hogy Szabadait sohasem látta és a rajta levő ruhát sem ő adta el, amelybe különben is egy budapesti cég címe volt belevarrva. Ezen a nyomon elindulva azután Petru Pál aradi detektív az ellopott értékeket majdnem mind megtalálta és a tetteseket Sebők Zsuzsanna, Szabadai János, Szabadai József, Szabadai András, Csernyik Matild, Csernyik János, Szabadai Istvánné és Csernyik Gergelyné személyében letartóztatta. Az ellopott tárgyakat részben Tornyan, részben Varjason találta meg és kiderült, hogy azokból még Lugoson is van. A kastély tolvajai ruhát, szőnyeget, asztalneműt, csipkéket, csizmát, üveg- és porcelánedényeket loptak, amelyek közül egy szőnyeget úgy rejtettek el, hogy elkásták. A tolvajok ma már valamennyien bevallották tet-
tűiket.

Közgazdaság.

A leu ára Párisban.

A leu a tegnapi párisi utótőzsdén 8.25-ről 8.70-re ugrott, a mai nyitásban pedig 8.50-es áron jegyezték. A román valutaárak párisi ugrándozása érezhető volt az aradi valutapiacra is. A hirtelen emelkedés után kedden délelőtt nagy kínálat volt idegen pénztermékekben, a 20 centimes visszaesés után azonban a helyzet megváltozott. Élénk kereslet mutatkozott az idegen valuták, különösen pedig a dollár iránt, amely 558.75-ről 560.25-re emelkedett Zürichben. Az effektív svájci frank Aradon 36-ról 35-re, a kifizetés pedig 35.15-ről 34.50-re esett. A német márka zürichi jegyzésében, mint azt előre következtetni lehetett, két napi lassu emelkedés után zuhanás következett be 0.0055-ről 0.0044.50-re. A lira értéke Zürichben ismét alább szállt, mert a tegnapi 25-ös jegyzéssel szemben a mai zárlatban 24.6750 volt a kurzusa. A magyar Devizaközpont a leit 43.50—47.50-es áron ismét magasabb értékeléssel jegyezte, ami a leu párisi emelkedésének tudható be, mert a magyar korona a Zürichben megtartotta 0.06.50-es árfolyamát. Kedden már Aradon is elérte a belföldi magyar korona a 68-as, a külföldi pedig az 50-es magasságot a lejtel szemben.

Aradi valutaárak. (Június 26.) Francia frank 11.75, svájci frank 35, dollár 196, dinár 2, szokol 5.85, márka 0.0030, lira 8.50, angol font 860, magyar korona 0.01.60, osztrák korona 0.0030. — Kifizetések: Budapest belföldi 68, külföldi 50, Bécs 370, Berlin 0.0017, Prága 5.85, Zürich 34.50, Milano 8.75, London 880, Páris 11.75, Newyork 193, Belgrád 2.20.

Bucurestii tőzsdézárlat. (Június 26.) Kifizetések: Páris 11.60, Berlin 0.0017, London 880, Newyork 194, Milano 8.85, Zürich 34.75, Bécs 0.0028.50, Prága 5.86, Budapest 0.02.60. — Valuták: Napoleon 700, márka 0.0024, léva 2.00, török lira 1.15, angol font 840, francia frank 11.70, svájci frank 36, lira 8.80, dracluna 5, dinár 2, dollár 197, lengyel márka 0.0024, osztrák korona 0.0031, magyar korona 0.01.95, szokol 5.90.

Zürichi nyitás. (Június 26.) Berlin 0.0048, Newyork 560.50, Lon-

don 2585, Páris 3460, Milano 24.85, Prága 16.76, Budapest 0.06.25, Belgrád 6.35, Bucuresti 2.90, Varsó 0.0057, Bécs 0.00786250.

Zürichi zárlat. (Június 26.) Berlin 0.0044.50, Amsterdam 219.60, Newyork 560.25, London 258350, Páris 34.45, Milano 24.6750, Prága 16.76, Budapest 0.06.50, Belgrád 6.35, Bucuresti 2.90, Varsó 0.0057, Bécs 0.00786250.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Június 26.) Napoleon 29600, Amsterdam 3250—3370, Belgrád 94—98, Berlin 0.730—8.10, márka 0.7.80—8.60, London 38250—39450, angol font 38270—39470, Bucuresti 43—47 lei 43.50—47.50, Milano 368—388, Newyork 8.295—8.595, Páris 512—532, francia frank 517 537, Prága 248—260, Varsó 0.8.40—9.20, Bécs 0.11.25—12.65, Zürich 1430—1540.

Bécsi hivatalos zárlat. (Június 26.) Prága 2128, Belgrád 805, Budapest 7.60, Varsó 0.72.50, Bucuresti 380, Milano 3125, London 327200, Newyork 71060, Páris 4345, Zürich 12680, Berlin 0.56.50.

A budapesti értéktőzsdéről. Budapeststről táviratozzák: A bankközi magánforgalomban szilárd volt az irányzat. A hetipénz 5 és fél százalék volt. Különösen a Magyar Cukor, az Östermelő és az Ingatlan Bank papírjait keresték.

A varsói valutatőzsde újralvó megnyitása. Varsóból jelentik: Tegnap nyitották meg több napos szünet után újból a varsói valutatőzsdét. A bankok képviselői és a pénzügyminiszterium között megegyezés jött létre, amely szerint az előbbieket valuta- és devizaállományuk felét az állami banknak beszolgáltatják, mely azután ezért vagy készpénzt ad, vagy pedig a valutát kölcsönként kezeli. A devizák és valuták másik felével, mely a bankok tulajdonában marad, csupán a devizabizottság hozzájárulásával lehet diszponálni. Ugyancsak a bizottság engedélyével lehet majd Danzigba lengyel márkát átutalni, mivel eddig igen nagy visszaélések fordultak elő. Az eddigi devizabankok ezután is jogosultak devizát és valutát vásárolni, de vásárlásaikat be kell a bizottságnak jelenteni, mely egyedül diszponálhat csak a külföldi értékek fölött. Ez intézkedések mellett a legenergiussabb akciót folytatják a valutaspé-

Kulánsok ellen. Tegnap Varsóban razzíát tartottak a nyilvános helyi ségekben, hol valutaspékulánsok megfordulnak. Körülbelül 64 személyt fogtak el ez alkalommal. A menekülésben levő valutaspékulánsok ellen körözölevelet bocsátottak ki.

„Dr. Kovács” a szélhámós

(Beccsapott aradi kereskedő. Temesvárott is működött az ál-orvos)

Hoffmann Sándor BnL Reg. Mária (Andrássy-tér) divatkereskedő üzletébe tegnap délelőtt beállított egy elegáns fiatalember és 1350 leiert divatcikkeket vásárolt. Kijelentette, hogy pénz nincs nála, dr. Kovácsnak hívják és kérte a tulajdonost, hogy a tanuló jöjjön vele, akinek lakásán kifizeti az összeget. Kérését teljesítették. A tanuló vele is ment a Hajós-házig, ahol a fiatalember elvette a fiutól a csomagot, felment a második emeletre és egy lakás előtt megállva visszaküldte a BnL azzal, hogy délután hozzon még női harisnyákat.

A fiu visszament az üzletbe és jelentette a dolgot főnökének, aki nyomában látta, hogy szélhámossal van dolga. Hoffmann a fiúval felment a kérdéses lakásba. Ott semmit sem tudtak „Dr. Kovács”-ról, ellenben a padláslepcsőn Hoffmann megtalálta a csomag papirosát. — Hoffmann Sándor feljelentést tett a rendőrségen. A fiatalember középmagas, borotvált, barnahajú, szürke ruhát egy gombos kabátal, fekete felcipőt és zöld kalapot viselt. Körülbelül 22—24 éves lehet.

„Dr. Kovács” azonban nemcsak Aradon szélhámósokodott, hanem Temesvárott is. Erről tüni-soarai (temesvári) szerkesztőségünk a következőket jelenti: — Schojbert Péter temesvári kereskedőhöz beállított hétfőn egy magas fiatalember és ott 1235 lei értékben árukat vásárolt. Meghagyta, hogy azokat Kovács Ödön dr. orvos lakására küldjék, ahol fizetni fog. A csomagot egy tanuló vitte Kovács lakására. A fiatalember már lesteft rá és a kapu alatt olyan hatalmas ütést mért a hátra, hogy elszédült. Aztán magához ragadta a csomagot és elfutott. A rendőrség megindította a nyomozást.

A szerkesztésért:

KAROLY JOZSEF

felel.

Cenzorait:

IOAN NICHIŢ.

NYILTÉR.

Az ezen rovart alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Felhívás.

Miután Kovács János úról Str. Episcopul Radu (Magyar-utca) 10. sz. alatt levő vendéglőjét megvettem, felhívom az esetleges hitelezőket, hogy követeléseiket nálam július hó 10-ig jelentsék be, mert későbbi felszámolásokat figyelembe nem veszek.

3598

Ditrich József.

Tisztelettel értesítem, hogy: **a legjobb patkányirtó szeremet megkaptam.** Kérem egy próbairást! **patkányirtó.** **NYERSBORKÖVET** veszek minden mennyiségben Irom Arnold Arad Str. Grigorie Alerandrescu (Bercsényi-utca) 39. sz. 13631

Fried Ignác Str. Ieilor 4 (Háromveréb-u.)
patkányirtó.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetés ára 1.50 lel.

Vastagabb betűvel 3.— lel.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 3 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 15.— lel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelynek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

JÓ PARTIT CSINÁL ha az „Aradi Közlöny” ezen rovatában hirdet.

HÁZASSÁG céljából szeretnék megismerkedni egy 30—40 év körüli intelligens nővel, jó szív a fő, szépség mellesleg, kinak némi készpénz vagyona és lakásberendezése van. Magam 42 éves jó képzettségű férfi vagyok, mindaddig vezetői állásokban volt tisztségem, ki ezen lépéssel önállósítani szeretném magam. Diszkrétúri becsülettel biztosítva. Leveleket „Komoly jellem” jellege alatt kérek kiadóra. 3603

Alkalmazás.

ÁLLANDÓ ÁLLÁST KAP, ha az „Aradi Közlöny” ezen rovatát használja.

FIATAL ügyes mindenest bejárónő azonnal felvétetik. Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) 23. I. em. jobb. 5000

FOGORVOSI assistensnőnek fiatal leány felvétetik. Dr. Spielberger, Str. Consistorului 16. 13158

IRODISTA kisasszony, ki a román, magyar, német nyelvet szóban és írásban bírja, gépirásban jártas, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok 1-ig a „Vinea” bor és melléktermékeinek nagykereskedése R. T. Str. Corabiei (Hajó-u.) 6. sz. alá nyújtandók be. 13158

FIATAL LEÁNY szobalánynak vagy bejárónőnek azonnal felvétetik. Bul. Gen. Dragalina 16. (Apányi-körút) 8. földszint 2. 3597

MEGBIZHATÓ nő házikisasszonynak ajánlkozik. Varrni is tud. Vidékre is megy. Cim a kiadóra. 3595

TISZTESSÉGES főző mindenest keres kéttagú család. Str. Marasesti 34. (Kossuth-utca) 53. 3599

MINDENES főzőnő azonnali belépésre kerestetik. Mosóczy-telep, Str. Szava Raicu (Baros Ferenc-utca) 1. 13282

URASÁGI INÁS (középkorú) hosszú éves bizonyítvánnyal alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 3605

MOZDONYVEZETŐ munkabíró iparvasúthoz kerestetik. Hőnigesz-cég, Halmagiu. 3607

Lakás.

DISCRÉT BEJÁRATU butorozott szobát keres Aradra ellátogató idegen úri ember. Ajánlatok „600 jellegre” a kiadóra kéretnek. 3575

KIS TAGU család részére három szobás lakást keresek belvárosban. Cimeket „Jól fizetek” a kiadóra leadni kérek. 3601

KERESEK lehetőleg különbélatu csinosan butorozott szobát a Calea Aurel Vlaicu (Pécskai-uton) vagy környékén. Goller vegyész-mérnök, Arad, Calea Aurel Vlaicu (Pécskai-ut) 72—73. 13159

Vétel és eladás.

SELYEM PÁPLÁNOK, 10 m. finom lenvászon, fehér angol vászon, kosztüm, gyöngy ruhadíszek, csipkefüggönyök, butorok, frásztal, dísztárgyak, étkezési szervizek, babakelengye, vaddisznóbőr, ágynemű, asztalnemű stb. eladó: Str. Consistorului 12 (Batthyány-u. 23.) I. em. jobbra. 1000

EGY komplett Kovácsszerszám eladó. Str. Buciuului (Lehel-u.) 23/26. 3596

SCHAPIROGRÁF TEKERCEK. cassa Register blokkok érkeztek. Bodnár József írógépvállalata, a főpostával szemben. 3580

GYERMEKKOCSIK, sportkocsik legelőgánsabb kivitelben legelőcsöbbsen kaphatók. Mindenféle gyermekkosci javításokat, gumizást, fedélkészítést vállalom. Str. Simion Bálint (Dessewffy-utca) 19. 3600

EGY Wertheim-Kassza és egy mázsa, mely 500 kgt. mér. eladó. Szerb földművelő szövetkezet Munár, Temes megye. 3602

URISZOBA vadonatúj eladó. Salon Artistique Fischer Eliz-palota. 13576

ANTIK rococo-butor sürgősen eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3606

MŰTÁROYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszönyeget, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

NYERSBORKÖVET veszek minden mennyiségben Irom Arnold Arad Str. Grigorie Alerandrescu (Bercsényi-utca) 39. sz. 13631

VESEK könyvtárakat, hangjegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hereduiket a legmagasabb árakon. Kerpel Izso könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár. Telefon 385. 13629

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szönyeget, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcellán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

25 szilvaskád eladó, esetleg bérbeadó. Baumann, Str. Josif Vulcan 6. 3548

Ingtalan.

CALEA SĂGUNA (Varjassy Lajos-utca-ban) gyönyörű úri magánház. Öt szoba, fürdő, cselédszoba, zárt folyosós lakással eszlingeni rollókkal, parkirozott udvarral, gyümölcsöskerttel. 280.000 leiert eladó. Ház 13 éves. Lakás csere útján foglalható el. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13908

Uzletek.

JÖMENETELŰ fűszerüzlet. Korlátlan itál méréssel, trafik, nagy gabonaforgalom, lakással együtt átadó. Cim a kiadóban. 3533

FŐPOSTA mellett nagy fizethetőség bodegának, vagy cukrászának, gyönyörű berendezéssel eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13908

Különbéle.

VANILION. Legjobb, legkövetesebb Vanília pótszer cukrászok, kávéház tulajdonosok s minden háztartás részére. Fagyaltok, finom tészták, likörök előállítására legalkalmasabb. Készít dr. Földes & Hehs vegyészeti gyár Arad. 13601

CREME MADELAINE

Kiváló hatású kozmetikai készítmény szeplő bőratka (mitesser) pattanások, arcvörösség, májfoltok és arcbor minden tisztáltsága ellen. — Készítik:

Dr. Földes & Hehs

gyógyszerészek, pipere szappán és vegyészeti gyár: Arad, Micalaca. Budapesten Bertalan-utca 26. Margit creme gyár. Ügyeljünk a márkára, óvakodjunk a hamisításoktól és hasonnemű utánzatoktól. 13891

Erdély nagyobb városába

keresek **kalapszalonná** részére önállóan dolgozó

masamódnót

Cim: Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 25. az udvarban balra 1. ajtó. 13283

Cséplőgarnitúra

Hoffer-Schranz-féle erős négyes, teljesen jókarban levő 48 collos herefejtővel eladó.

Teodorovits Gyulánál

Şebiş, Jud. Arad. 13282

Denaturált szesz

kapható Strada Marasesti (Kossuth-utca) 62. sz.

Plombált, valódiszegedi **PAPRIKA** szükségletét mindenkor a legelőnyösebben szerezheti be:

BODNÁR TESTVÉREK

szegedi paprika-import, romániai főlerakatában **ARAD**, Strada Mocioni No. 4. (Orczy-utca) 1. szám. Eladás csak nagyban.

Goldschmidt Sándor szőlőgazdaságából eladásra kerül saját termései

Fehér asztali új bor 7 lei literje. — Fehér asztali ó bor 10 lei literje. 50 %-os tiszta seprópálinka 28 lei literje. — 50 %-os tiszta törkölypálinka 28 lei literje. — 48 %-os tiszta borpárlat 45 lei literje.

Nagyobb vételnél árengedmény! Kimérve üveg nélkül.

Strada Eminescu No. 4.

Szuehy Károly, üzletvezető.

3585

Malomhenger rovatkolást vállal, szalma, törekrázó és dob-tengelyeket, valamint öntvényeket rövid idő alatt szállít.

Raktáron tart: 3254

Új és használt 10, 16, 20, 24, 30 HP nyersolaj, benzín motorokat, forraszóveket, közlőműveket és malom kőjratokat, továbbá bármily gépek javítását elvállalja.

Aradi Vasipari R. T. Vasöntöde és Gépgyár A R A D.

Nem hiszi, hogy nálam minden cikket olcsóbban kap, mint bárhol másutt? Nemcsak a legelőcsöbbsen, hanem a legjobbat is!

Saját érdekében cselekszik tehát, ha **próbát tesz!**

Ajánlott levélben beküldi a pénzt és portóért tételenként 5 leit és postafordultával bérmentve megkapja a kívánt cikket. (Utánvételt nem lehet küldeni, mert a posta nem veszi fel.) Ha öt tételt rendel, ráadásként egy szép ajándékot kap. Nem tetszőt kicserélek. Rendelésnél szín és nagyság megirandó. Részletes árjegyzék 2 lei portó ellenében készséggel küldetük.

Kivonat az árjegyzékből.

Kötött selyemnyakkendő 40—50, férfi zokni 25—35, gummi nadrágtartó 35—45, önbortova 8 késsel 20, ugyanez kőszőrűvel 35, tiz penge 25—35—45, tyukszemgyalu 3 késsel 30, szolingeni borotva 40—60—70, töltő toll 85, villany zseblámpák batériával 45—60, solingeni manikür készlet 55—65, manikür olló 40, öngyújtó 25—40—60, zsebkés 30—40—60, női harisnya 40—50—60, gypaju-jumper 180—230, selyem jumper 530—630, karkötő-vagy zsebbóra 160, fogkefe 30—35—40, Mevelli önműködő áramnélküli caengő 65, Ventilátor kézi legyező 50 lei.

Minden cikknél jótállás! Külön speciál árjegyzék minden nyelven. Klingsor-beszélőgépekről és lemezekről 10 lei portó ellenében.

Cim: I. SZEMERE, Wien, VI. Windmühlgasse 30.

Magyar-német levelezés. — Rendelésnél hivatkozzék az „Aradi Közlöny”-re.